

skulde foretrække at hænges sig i Stedet for at dø af Sult, maatte være bange for at skjære dem ned, for at dette ikke skulde blive betragtet som en partiel Skolereform.

**Lh. Kruse:** Det ærede Medlem for Rjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix) fandt Fornøielse i at komme tilbage til en vis Ytring af mig for lang Tid siden. Det synes, at det ærede Medlem lægger noget Særligt i at være historisk anlagt. Jeg skal med Fornøielse tilkjende ham den modsatte Egenkab og kalde ham et ikke historisk Medlem, og det saa meget mere, som det ærede Medlem viste sig aldeles ikke at være paa det Aene med Høifskoletankens Historie her til Lands. Det ærede Medlem mente, at det var et stort Bevis i den Henseende, at Rødding Høifskole var bleven oprettet og understøttet fra alle Sider, men det ærede Medlem betænker ikke, i hvilken Hensigt denne Skole blev oprettet, hvorfor den støttedes, og paa hvilken Maade man derefter stræbte i alt Fald fra flere Sider at bringe Høifskoletanken frem. Det, som imidlertid var det egentlige Kjernepunkt i Grundtvigs Høifskoletanke, nemlig en særlig Oplysning, bygget paa vort Lands Modermaal og fædrelandshistoriske Minde, have de ærede lærde Herrer aldrig vedkjendt sig indtil Dato, og er det ærede Medlem ubekjendt dermed, er han meget uhistorisk anlagt. Jeg skal ikke føre denne Sag videre, men det er saa sikkert som Noget. — Med Hensyn til det foreliggende Forslag skal jeg tillade mig at slutte mig til dem, der ville stemme derimod. Det fremhæves her, at dette Forslag skulde være stiftet til at komme de fattige Skolelærere til Hjælp, men det er mig ikke muligt at se, at der er noget som helst i dette Forslag, som peger i den Retning. Der er ganske vist stillet 100,000 Kr. til Ministerens Raadighed til Fordeling mellem Skolefødene, men jeg maa tillade mig at gjøre opmærksom paa, at den ærede Minister er aldeles ude af Stand til at have den mindste afgjørende Indflydelse paa, om Skoleraadene ville gjøre noget med disse Penge eller ikke. Ifølge Loven af 8de Marts 1856 har Ministeren ikke i den Henseende den fjerneste Indflydelse. Naar Skoleraadene sige Nei, faae de fattige Skolelærere ingen Penge. (Afskydelse.) Hvis er saa Skylden? Det er Skoleraadenes, men hvor kan man da sige, at der i dette Forslag ligger en saadan Fordeling til de fattige Skolelærere? Har man da i Forveien indhentet Skoleraadenes Erklæring om, at de ville det? Derhos ere disse 100,000 Kr. ikke stort mere end en Draabe i Havet, naar man vil komme de fattige Skolelærere til Hjælp. (Dinesen: Saa?) Nei det er kun meget ubetydeligt lige overfor den virkelige Trang; thi naar man vil sige, at der kun er saa og saa mange fattige Skolelærere her i Landet, som trænge til Hjælp, er man ude af Stand til at betegne dette Antal med nogen som helst Nøi-

agtighed. Der kan meget godt sidde Lærere, og sidder ogsaa Lærere, som have 5—600 Rd., og som ere ganske i samme Trang som andre, der kun have 4—500 Rd. i Gage; det er noget, man ikke kan negte. Desuden overlader man Sagen til ren administrativ Afgjørelse, men hvem der kjender, hvilke Tilfældigheder den administrative Afgjørelse i saa Henseende er underkastet, kan ikke gaa ind paa en saadan Fordeling. Den vil komme til at ramme besynderlig forskjelligt, eftersom de forskjellige Autoriteter, der skulle afgive Erklæring i den Henseende, se disse Sager forskjelligt. Derefter vilde Beløbet blive ganske forskjelligt fordelt i de forskjellige Amter, og det kan Ministeren ikke kontrollere. Jeg har ikke i den Henseende nogen som helst Mistillid til den ærede Minister, men han kan ikke kontrollere Amternes eller Skoleraadenes Afgjørelser af disse Spørgsmaal. Det er fuldstændig overladt til Vilkaarlighed, om der sker noget paa det eller det Sted, eller hvorledes og i hvilken Udstrækning det skal ske. — Jeg havde ikke den Fornøielse igaar at høre den høitærede Ministers Udtalelser, men efter Alt, hvad jeg har hørt fremsætte derom, ligger det i den høitærede Ministers Plan at foretage en for de slettere stillede Skolelærerembeders Vedkommende fuldstændig Omordning af Lønningsforholdene. Dertil anser jeg, efter den Opfattelse, jeg har af Skoleloven af 29de Juni 1814 og de efterfølgende Skolelove, den høitærede Kultusminister for aldeles uberettiget. Der er ved Loven 1814 givet et Grundlag for Skolevesenets Ordning her til Lands; ogsaa for deis pekuniære Ordning, men det er ganske sikkert aldrig forudsat, at det skulde være en Lov, der kunde tages op til en gennemgribende Reformation paa et hvilket som helst Tidspunkt, en Minister ønskede det; det har ganske sikkert aldrig ligget i denne Lovs Hensigt. Naar man tager Ordene bogstavelig, som de staa, vil jeg indrømme, at de maaste kunne give nogen Anledning til, at man kan sige: Formelt vil en Minister kunne sætte dette igennem, men det berettiger aldeles ikke til at sige, at det derfor i og for sig skulde være rigtigt eller retmæssigt. Det er efter min Opfattelse ikke rigtigt, men det er heller ikke retmæssigt over for Kommunerne, og den større Grad af Selvstyrelse, som man har tillagt dem ved Kommunalloven. Jeg er derfor af den Mening, at, skjøndt jeg indrømmer, at en Bevilling af denne Beskaffenhed ikke aldeles direkte vil støtte den høitærede Ministers Opfattelse og Fremgangsmaade over for dette Spørgsmaal, vil den derimod være en aldeles bestemt Udtalelse af dette Thing for denne Ministers bebudede Fremgangsmaade, og over for et saadant Spørgsmaal vil jeg ikke kunne stille mig anderledes end benegtende. Jeg vil derfor i min Afstemning her have lagt dette, at jeg, idet jeg siger Nei til dette Forslag, siger et bestemt Nei til, at den høitærede Minister skulde have en saadan Berettigelse som